

کاوش مردم‌نگارانه‌ی حس مکانی گردشگران در میراث فرهنگی شهر شیراز^۱

* محمدتقی ایمان

E-mail: Iman@shirazu.ac.ir

** سیده سمیه هاشمی

E-mail: Hashemisomaye65@gmail.com

*** منصور طبیعی

E-mail: Tabiee46@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۸/۱۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۱۱/۳۰

چکیده

این مقاله به دنبال ارائه تحلیل شبکه مضمون‌نما حس مکانی گردشگران داخلی در بستر میراث فرهنگی و تاریخی شهر شیراز است. در این پژوهش از روش‌شناسی کیفی مردم‌نگاری استفاده شده است. پاسخ‌دهندگان در این پژوهش ۲۵ نفر از گردشگران داخلی بوده‌اند که از طریق نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شده‌اند. برای تحلیل داده‌های اولیه از تحلیل شبکه مضمون‌نما استفاده شده است. در فرایند ۶ مرحله‌ای تحلیل، ۳۱ کد اولیه به پنج تم بنیادین «شکوفایی حسی»، «حس تعلق به مکان»، «درک زیبایی‌شناسانه»، «بودن در مکان امن» و «معماری روح‌نواز»؛ دو تم سازمان‌دهنده «خاطره روان‌محور» و «خاطره مکان‌محور» و یک تم فراگیر «بازآفرینی خاطرات تاریخی - فرهنگی» تقلیل یافتند. تحلیل شبکه مضمون‌نما در این تحقیق حاکی از آن است که گردشگران در میراث فرهنگی شهر شیراز مجموعه‌ای از احساس مکانی را تجربه می‌کنند که می‌توان آن را «بازآفرینی خاطرات تاریخی - فرهنگی» دانست که به خوبی نمایانگر ارتباط فرد با مکان، گذشته، دیگران و خود است. این ارتباطات به نوعی تقویت‌کننده‌ی هویت‌های فردی، فرهنگی، تاریخی و ملی افراد است.

کلید واژه‌ها: گردشگری میراث، حس مکانی، هویت ملی، مردم‌نگاری، تحلیل شبکه مضمون‌نما.

۱. مقاله مستخرج از رساله دکتری با عنوان «فهم گردشگران از میراث فرهنگی و تاریخی شهر شیراز: مطالعه‌ای مردم‌نگارانه» از دانشگاه شیراز در سال ۱۳۹۶ می‌باشد.

* استاد بخش جامعه‌شناسی و برنامه‌ریزی دانشگاه شیراز

** دکتری جامعه‌شناسی گرایش تغییرات اجتماعی دانشگاه شیراز، نویسنده‌ی مسؤو

*** استادیار بخش جامعه‌شناسی و برنامه‌ریزی دانشگاه شیراز